

Boerderijnummer	1.6.380
Erfnaam	Stoelhorst
Oudste vermelding	1661
Huidig adres	Enkelaarsweg 26

Historie boerderij

Stoelhorst is niet alleen de naam van de boerderij, doch ook de benaming van het grondgebied ter plaatse. Op oude kaarten wordt het gebied tussen Enkelaarsweg en Bolksbeek, waar nu de boerderijen de Brikke en Stoelhorst staan, de Stoelhorst genoemd.

Het tweede deel van de naam zegt het al; dit gebied vormde een horst, dwz een verhoging in een, voor het overige, laag en waterrijk gebied. Hier stroomde vroeger een brede stroom (waarvan de huidige Bolksbeek het overblijfsel is) die soms droog kwam te liggen. Veel van deze horsten zijn in de loop der tijd gebruikt voor het verkrijgen van turf en schadden en later in cultuur gebracht, waardoor ze nauwelijks nog als zodanig te herkennen zijn.

De stichters van de boerderij waren de heren van Coeverden van het Stoevelaar in Herike. Zij waren gedurende en bepaalde periode markenrichters van de marke Markelo en maakten zo van de gelegenheid gebruik om, na overleg in de markevergadering van 10-07-1661, een groot stuk grond genaamd de Stoolhorst gelegen nabij de Bolksbeek, "voor pennincksweerde" in cultuur te brengen. De boerderij zal kort daarop zijn gesticht.

In de jaren 1744-1766 heeft zich een rechtszaak voorgedaan voor de Landdrost van het Gericht Twente, Willem Bentinck, Heer van Diepenheim. In het archief van het Drostambt Twente bevindt zich het dossier (nr. 298) ter dikte van ca 10 cm waarin alle verhoren, getuigenverklaringen, stellingnames, etc zeer gedetailleerd zijn beschreven. Partijen in dit proces waren Jan Stoelhorst en Harmen Heilersigt. Beknopt samengevat handelde dit proces over onderstaand onderwerp:

Op 10 juli 1743 heeft de eigenaar van Huize Stoevelaar, Baron Keppel Heer van Odink, gronden in het Markelose Broek, genaamd het Stoeveler Brook laten veilen. Dit bestond uit de volgende percelen: Hiddinkbrook, Leuvelinkbrook, Wiegmansbroek, Snijdersbrook, het Brandegoor en de boerderij de Stoelhorst. Voordat men het Stoevelerbrook gaat veilen, wordt eerst de boerderij zelf geveild. Jan Stoelhorst en Harmen Heilersigt bieden tegen elkaar op, doch Stoelhorst wordt de eigenaar van het erve en goed Stoolhorst zoals hetselve bij hem in gebruik was geweest, exclusief 2 dagwerk hooyland die behoren bij het Leuvelinkbrook, voor de prijs van f 2580,-.

Vervolgens wordt het Stoevelerbrook geveild. Het wordt echter "opgehangen" door Harmen Heilersigt voor f 7010,-, echter uiteindelijk gekocht door Derk te Linteloo. Waarschijnlijk neemt Heilersigt het (deels) over.

De problemen ontstaan wanneer Heilersigt zijn knechten aan het werk zet op de Dijk of Bekkenwal, aannemende dat hij daarvan eigenaar is. Stoelhorst verjaagt ze met de mededeling dat hij de eigenaar is. Dit is de aanleiding tot bovengenoemd proces.

Stoelhorst had de boerderij gekocht "zoals het bij in gebruik was geweest" en niet zoals de tegenpartij beweerde "zoals het door hem gepacht was geweest".

De Dijk of Bekkenwal was door Jan Stoelhorst nl niet gepacht echter wel, al meer dan 50 jaar, in gebruik als vergoeding voor het opzicht over het Stoevelerbrook. Hij moest jaarlijks zorgen dat er waenen of gooten in de Bekkenwal werden gegraven, zodat het water op het land kon lopen en als het Stoevelerbrook genoeg bevoeid was geweest de waenen of gooten weer dichtgooien.

In 1748 wordt de akte van aankoop van erve Stoelhorst opgemaakt. Jan is dan inmiddels overleden en Geertjen Leusmans handelt de zaken af mede als momber over haar 6 kinderen.

Geertjen leent daarom in datzelfde jaar f 800,- van Garrit Krabbenbos en Anne Kistemaker met als onderpand het Stoelhorst en ook f 800,- van Jan en Elskens Schrijvers.

In 1761 verkopen Arent Wissink of Meyers en vrouw Essele Gosens, thans te Goor wonende, voor f 502,- aan Berent Berentsen het plaatsjen Wissink als huis, hoff en annexen landerijen welke door verkopers eenige jaeren in eygendom beseten en bewoont is geweest.

Aangezien hij in 1763 huwt met de wed. Mette Bolkmans verkoopt hij Wissink weer in 1765.

In 1763 wordt er een maagscheiding opgemaakt na het overlijden van Wolter Stoelhorst. De weduwe Mette Bolkmans zal hertrouwen met Berent Berentsen. De nagelaten kinderen zijn Jan, Gerrit, Henderik en Willem. Tevens is aanwezig Geertjen Leusmans als grootmoeder van de kinderen. Mette zal Geertjen blijven onderhouden in kost, drank, linnen en wollen en zij zal een hooylant behouden, de Ossenweyde, groot 3 dagwerk en zij krijgt jaerlix een spint lijnsaat en er moet gedurende 5 weeken

per jaar voor haar gespind worden. De kinderen krijgen ieder voor vaderlijke goed f 30,-, een kiste en een 2-jarig beest.

In 1765 verkopen Berent Meyster Berends en Mette Bolkmans aan de Stoelhorst wonende voor f 535,- aan Harmen Broers en Jude Borkent het plaatsjen Wissink bestaande in huis, annexe gaarden en landerijen.

In 1793 geeft Wolter Stoelhorst het versterf aan van zijn vrouw Jenneken Egbers aan hem nalatende de halfscheid van een huisjen, hof en schuurtjen met eenig bouw- en hooyland.

In 1805 koopt Wolter Stoelhorst van Berent Teunis Gorkink en vrouw Diena Schutten voor f 150,- een stuk bouwland de Kremer Bree genaamd gelegen in den Markelschen Esch groot 3 schepel gesaay.

1815 huisnr 119.

27-2-1909 Lochemsche Courant.

G.H. Visschers, landbouwer op Stoolhorst in het Markelosche Broek had een onbeduidend wondje onder het oog, krabde dit open, waardoor bloedvergiftiging ontstond en opneming in het ziekenhuis te Lochem noodzakelijk was. Vreesde men aanvankelijk voor zijn leven, thans kan gemeld worden, dat de patient binnen enkele dagen naar huis mag worden vervoerd.

9-3-1909 bedankadvertentie van G.H. Visscher:

Voor de zorgvuldige behandeling en verpleging in het Ziekenhuis te Lochem, betuigt ondergeteekende aan den WelEd Z Gel Heer Dr E D Cartier van Dissel en de zusters Van Beuningen en Ten Hoopen zijn hartelijken dank.

G.H. Visscher.

Twents Zondagblad 7-5-1914.

Tusschen Meenderinkboer uit den Dijkerhoek en Stoelhorstboer uit het Broek bestaat reeds geruimen tijd een kwestie over een uitweg van en naar een weiland van eerste, over eigendom van laatste. Dinsdagmorgen wilden een paar zoons van "M", gezeten en meerijgende op een wagen van een boer uit den Achterhoek, naar bedoeld weiland. V. (bewoner van het laatstgenoemde erve) wilden den wagen wel laten passeeren maar zonder genoemde zoons. Volgens zeggen moeten deze zich daartegen hebben verzet. V. moet daarop een van het tweetal bij de keel hebben gepakt, maar kreeg meteen een slag met een hamer die raak was. Hij had toen een schop gegrepen en daarmee den anderen zoon zulk een slag gegeven, dat ondermeer de bovenarm gebroken is. De hulp van onzen dokter is ingeroepen. Deze zaak is in handen der politie.

Rond 1820 omvatte Stoelhorst ca 22 ha grond en het nabij gelegen huur-boerderijtje (1.6.360). Door de markedeling in 1852 kwam er ruim 7 ha bij en door enkele aankopen omvatte het begin 1900 26 ha. Door huwelijken, aankopen en ruilingen was het in 2000 gegroeid tot 42 ha grond. Heden is het een melkveebedrijf.

Steen boven niendeure 1955 vanwege herbouw achterhuis en bouw bovenkamers.

Steen in zijmuur: WH BDS BTH (Willem Hidders BerenDina Stoelhorst Berend Teunis Hidders).

Steen in voorhuis: BTH HDS GHV HDH 1905 (Berend Teunis Hidders HenDrina Sligman Gerrit Hendrik Visscher HenDrika Hidders).

In 1990 is een nieuwe woning gebouwd op de plaats van het oude bakhuis voor Heilersig jr en fam. (huisnr 24). Steen bij voordeur: Aarnt Jan Janet 13-9-1990.

Bewoning

Hermen Stoelhorst.

Gehuwd voor de kerk (1) circa 1690 met **Elisabeth Teunissen**, begraven op 26-12-1715 te Markelo.

Gehuwd voor de kerk (2) op 24-01-1717 te Markelo met **Engele Jans**, 42 jaar oud, gedoopt op 02-03-1674 te Rijssen, wed. Lucas Gerritsen van Rijssen. (Lucas Gerritsen van de Kleyne Lightenbergh huwde ca 1698 met Engele Jansen); 1718 lidmaat te Rijssen. (Engele is waarschijnlijk een dg van Jan Wilgerink tot Elsen en Wilmtien Brokerink van die Borkel).

Uit het eerste huwelijk:

1. **Jan Stoelhorst.**
2. **Grietje Stoelhorst**, begraven op 17-02-1717 te Markelo.

Gehuwd voor de kerk op 24-07-1712 te Markelo met **Wolter Kotting**, 25 jaar oud, gedoopt op 24-10-1686 te Markelo, zn. van Hendrick Kotting.

Uit dit huwelijk:

1. **Engbert Stoelhorst**, gedoopt op 02-08-1716 te Markelo.

Wolter Kotting hertrouwt voor de kerk (2) op 30-jarige leeftijd op 06-06-1717 te Markelo met **Lutgertjen Leusman**, 24 jaar oud, gedoopt op 12-02-1693 te Markelo, dg. van Willem Leusman.

Uit dit tweede huwelijk:

2. **Gerrit Stoelhorst**, gedoopt op 15-05-1718 te Markelo, huwt 18-4-1751 te Gelselaar met Maria Jacobs Coenrink/Gelselaar.

Hieruit een Larense tak Stoelhorst. Nazaten begin 20e eeuw o.a. op de Scholte te Exel.

3. **Jan Stoelhorst**, gedoopt op 20-05-1720 te Markelo, overleden circa 1770 te Markelo, in 1748 scheper bij Breukink; huwt ca 1761 Hendrickje Leusman.

Vervolgens komt een broer van Wolter Kotting op het erve:

Jan Kotting, gedoopt op 16-02-1690 te Markelo, overleden circa 1747 te Markelo, zn. van Hendrick Kotting.

Gehuwd voor de kerk op 34-jarige leeftijd op 23-04-1724 te Markelo met **Geertjen Leusmans**, 22 jaar oud, gedoopt op 01-01-1702 te Markelo, overleden na 1767 te Markelo, dg. van Willem Leusman.

Uit dit huwelijk:

1. **Wilmken Stoelhorst**, gedoopt op 31-08-1727 te Markelo, huwt 6-4-1759 wed. Jan Voortman/Beusbergen.

2. **Hendrick Stoelhorst**, gedoopt op 03-12-1730 te Markelo, huwt 18-5(8-6)-1755 te Bathmen met Maria Teunissen Bronswijker onder Bathmen.

3. **Wolter Stoelhorst**, geboren circa 1732 te Markelo.

4. **Lummeken Stoelhorst**, geboren circa 1736 te Markelo, huwt Jan Paalman.

5. **Teunis Stoelhorst**, geboren circa 1739 te Markelo, huwt circa 1769 Lammertdina Stokkers/Holten.

6. **NN Stoelhorst**.

Wolter Stoelhorst, geboren circa 1732 te Markelo, overleden circa 1762 te Markelo.

Gehuwd voor de kerk op 04-07-1751 te Markelo met **Mette Bolkmans**, wed. van Gerrit Leefting/Geesteren.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan Stoelhorst**, landbouwer, gedoopt op 30-04-1752 te Markelo, overleden op 16-09-1830 te Markelo op 78-jarige leeftijd, huwt 7-11-1773 wed. Jenneken Meesterberends en 25-5-1782 Jenneken Heuten.

2. **Garrijt Stoelhorst**, gedoopt op 12-08-1753 te Markelo, overleden jong.

3. **Gerrijt Stoelhorst**, landbouwer, gedoopt op 16-02-1755 te Markelo, overleden op 15-01-1830 te Markelo op 74-jarige leeftijd, ongehuwd; verwekt in 1776 een onecht kind bij Derkjen Plasmans.

4. **Jan Willem Stoelhorst**, gedoopt op 03-07-1757 te Markelo, overleden jong.

5. **Hendrik Stoelhorst**, geboren circa 1759 te Markelo, overleden op 13-02-1820 te Markelo, huwt 21-7-1799 Geesken Hiddink.

6. **Willem Stoelhorst**, gedoopt op 26-04-1761 te Markelo.

Mette Bolkmans hertrouwt voor de kerk (2) 09-1763 met **Berend Berends**, gedoopt op 15-12-1726 te Markelo, overleden op 21-09-1810 te Markelo op 83-jarige leeftijd, ovl als Berend Stoelhorst. zn. van Teunis Clumpers op Berends.

Uit dit tweede huwelijk:

7. **Wolter Stoelhorst**, gedoopt op 15-07-1764 te Markelo, overleden jong.

8. **Wolter Stoelhorst**, bouwman, gedoopt op 14-12-1766 te Markelo, overleden op 02-07-1843 te Markelerbroek op 76-jarige leeftijd.

Gehuwd voor de kerk (1) op 24-jarige leeftijd op 21-05-1791 te Markelo met **Jenneken Egbers**, 25 jaar oud, geboren te Beusbergen, gedoopt op 08-09-1765 te Markelo, overleden 07-1793 te Markelo, dg. van Willem Egbers/Beusbergen.

Gehuwd voor de kerk (2) circa 1794 met **Jennigjen Breukink**, geboren circa 1762, overleden op 27-03-1812 te Markeler Broek/Laren, dg. van Nijmeyer ?

Gehuwd (3) op 45-jarige leeftijd op 12-09-1812 te Laren met **Henders Freeman/Vreman**, 28 jaar oud, geboren op 22-03-1784 te Laren, overleden op 11-03-1853 te Markelo op 68-jarige leeftijd, dg. van Teunis Vreeman.

Uit het tweede huwelijk:

1. **Jennigjen Stoelhorst**, geboren op 08-05-1795 te Markelo.

Uit het derde huwelijk:

2. **Jenneken Stoelhorst**, geboren op 15-03-1813 te Laren, overleden op 14-12-1899 te Markelo op 86-jarige leeftijd, huwt 13-11-1834 Hermen Krabbenbos.
3. **Johanna Stoelhorst**, geboren op 11-01-1815 te Markelo, overleden op 25-03-1879 te Markelo op 64-jarige leeftijd, huwt 06-05-1847 Jan Willem Altena.
4. **Berendina Stoelhorst**, geboren op 18-03-1817 te Markelo.
5. **Maria Stoelhorst**, geboren op 09-01-1820 te Markelo, overleden op 25-10-1858 te Stokkum op 38-jarige leeftijd, huwt 01-09-1845 Hendrik Greven.
6. **Berend Theunis Stoelhorst**, landbouwer, geboren op 04-10-1822 te Markelo, overleden op 26-12-1844 te Markelo op 22-jarige leeftijd.

Berendina Stoelhorst, geboren op 18-03-1817 te Markelo, overleden op 20-03-1879 te Markelo op 62-jarige leeftijd.

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 24-07-1845 te Markelo met **Willem Hidders**, 40 jaar oud, geboren op 28-08-1804 te Markelo, overleden op 21-08-1867 te Markelo op 62-jarige leeftijd, zn. van Berend Hidders.

Uit dit huwelijk:

Berend Teunis Hidders, geboren op 13-08-1846 te Markelo, overleden op 20-01-1909 te Markelo op 62-jarige leeftijd.

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 29-04-1875 te Markelo met **Hendrina Sligman**, geboren 1853 te Markelo, overleden op 03-08-1934 te Markelo, dg. van Arend Jan Sligman.

Uit dit huwelijk:

1. **Berendina Hendrika Hidders**, geboren op 02-04-1876 te Markelo, overleden op 19-10-1949 te Stokkum op 73-jarige leeftijd, huwt 24-04-1897 met Teunis Bode.
2. **Hendrika Hidders**, geboren op 23-02-1878 te Markelo.
3. **Willemina Hidders**, geboren 1881 te Markelo, overleden op 03-04-1968 te Beusbergen, huwt 12-03-1904 met Gerrit Jan Klumpers.

Hendrika Hidders, geboren op 23-02-1878 te Markelo, overleden op 12-01-1932 te Deventer op 53-jarige leeftijd.

Gehuwd op 26-jarige leeftijd op 30-04-1904 te Markelo met **Gerrit Hendrik Visscher**, 24 jaar oud, geboren op 11-07-1879 te Markelo, overleden op 06-04-1956 te Markelo op 76-jarige leeftijd, zn. van Harmen Visschers.

Uit dit huwelijk:

1. **Hendrina Berendina Visscher**, geboren op 21-02-1909 te Markelo.
2. **Hendrika Jenneken Visscher**, geboren op 19-03-1916 te Markelo, overleden op 14-04-1920 te Markelo op 4-jarige leeftijd.

Hendrina Berendina Visscher, geboren op 21-02-1909 te Markelo, overleden 1982.

Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 01-06-1932 te Markelo met **Arent Jan Heilersig**, geboren 1906 te Markelo, overleden op 09-12-1992.

Uit dit huwelijk:

1. **Gerrit Hendrik Heilersig**, geboren 1935 te Markelo.
2. **Arend Hendrik Heilersig**, geboren 1937 te Markelo.

Gerrit Hendrik Heilersig, watergraaf waterschap schipbeek, geboren 1935 te Markelo.

Gehuwd op 21-09-1961 te Markelo met **Egberdina Frederika Hargeerds**, 24 jaar oud, geboren op 24-04-1937 te Stokkum. 2011 Kon. onderscheiding lid Orde van Oranje-Nassau.

Uit dit huwelijk:

1. **Aarnt Jan Heilersig**, geboren 1964 te Markelo.
Gehuwd op 13-09-1990 te Markelo met **Jantjen J. (Jeanet) Roelofsen**, geboren 1966.
2. **Jan-Henk Heilersig**, geboren 1966 te Markelo, huwt met Aranka Wessels.
3. **Dinant Heilersig**, geboren 1968 te Markelo, huwt met Petra Klein Horsman.
4. **Belinda Heilersig**, geboren 1972 te Markelo, relatie met Erik Nijkamp.

Aarnt Jan Heilersig, geboren 1964 te Markelo.

Gehuwd op 13-09-1990 te Markelo met **Jantjen J. (Jeanet) Roelofsen**, geboren 1966.

Uit dit huwelijk:

1. **Nick Heilersig**.
2. **Emmy Heilersig**.
3. **Anke Heilersig**.

Fotonrs op beeldbank

AIII.V-02950 t/m 02959

DI.Q-05654

DI.P-02449

DI.P-06541 t/m 06543